

Божественна комедія (переказ скорочено)

Данте Аліґ'єрі

Пекло

Головний герой поеми, сам поет Данте, потрапляє до лісу, де він зустрічає леопарда, лева та вовчицю (алегорії людських вад). Беатриче посилає йому поводитирем римського поета Вергілія.

Пісні друга — третя

На брамі герой бачить напис:

"Крізь мене йдуть до міста мук найтяжчих,

Крізь мене йдуть до мучень і заков,

Крізь мене йдуть між поколінь пропащих.

Суд правий вів творця моїх будов:

Звели мене Могуття, що все родить,

Найвища Мудрість і Першолюбов.

Лиш після мене світ став брами зводить.

Ніщо не вічне, я ж на всі віки.

Лишайте сподівання всі, хто входить".

Поети ввійшли й побачили ридаючі душі тих, хто жив тільки для себе. Харон, перевізник душ мертвих, не хотів брати Данте, але Вергілій домовився.

Пісні четверта — шоста

У першому колі Пекла (Лімб) вони побачили нехрещених немовлят і добродесних нехристиян (Гомер, Горацій, Овідій).

У другому колі Мінос хвостом указує розмір мук порушникам шлюбної вірності (Клеопатра, Єлена, Семіраміда). Тут чує Данте історію кохання Франчески до Паоло, які поцілувалися лише в саду під час читання книг про кохання. Данте співчуває душі Франчески.

Вхід до третього кола стереже триголовий пес Цербер. Тут караються душі ненажер.

<...> Обжерливістю відзначивсь я так,

Що Чвакало дражнили всі знайомі, —

А тут я мокну під дощем, бідак. <...>

Пісні сьома — дев'ята

У четвертому колі вхід до скнар і марнотратників загородив Плутон.

У шостому колі були єретики, насильники, брехуни й безбожники.

Пісні десята — дванадцята

Вхід до сьомого кола перегородили три кентаври, які не давали душам вийти з річки, сповненої киплячої крові.

Пісні тринадцята — шістнадцята

Сьоме коло поділялось на три пояси: тирани, самогубці, розбійники.

Пісні сімнадцята — тридцята

Описується восьме коло, куди допоміг поетам пробратися хвостатий Геріон. У десяти ровах тут тримали спокусників, підлесників, святокупців, віщунів, хабарників, лицемірів, злодіїв, лукавих порадників, призвідників розбрату та фальшивників металів, людей, грошей і слів.

Їх били батогами, тримали в "калі", кусали їх змії, карали важким мечем.

Пісні тридцять перша — тридцять четверта

У криниці, що з'єднувала восьме коло з останнім, дев'ятим колом Пекла, страждали гіганти. У першому поясі дев'ятого кола були зрадники рідних (Каїн), у другому поясі зрадники батьківщини (Антенора), у третьому — зрадники друзів (Толомея), а в четвертому — зрадники благодійників (Джудекка). Ці душі були в трьох пащах Люцифера (Іуда, Брут і Кассій).

Таким чином мандрівники опинилися в центрі Всесвіту й піднялися до Південної кулі.

Чистилище

Пісні перша — дев'ята

Чистилище було серед океану, на вершині якого був Земний Рай.

Описується передчистилище, куди потрапляють душі непримирених із церквою (король Сицилії Манфред), недбайливих і загинувших не своєю смертю. Перед першим колом Чистилища Данте бачить сон: орел у небі хоче забрати його душу. Потім з'являється за ним Люція і показує вхід у Чистилище.

Пісні десята — двадцять сьома

Описується сім кіл Чистилища.

Перше коло — пихаті (Ніоба сміялася з Латони, що в тої тільки двоє дітей. За це сім дочок і сім синів Ніоби було вбито).

Друге коло — заздрісні, яким подавали приклади великодушності.

Третє коло — гнівливі (Марко) очищаються на прикладі лагідності.

Четверте коло — ледачі.

П'яте коло — скупі. Поети почули поштовхи гори, коли якусь душу забирають на небо.

Шосте коло — обжерливі одержують приклади стриманості, а в сьомому колі — любострасні одержують приклади чистоти (Діва Марія).

Перед входом до земного Раю Вергілій прощається й радить прийняти корону й митру на чоло як знаки влади".

Пісні двадцять восьма — тридцять третя

Описується Земний Рай. Данте минає Божественний ліс, дві річки: Лета уносить згадки про гріхи, а Євноя дарує спомини про добрі справи. Перед ним пройшли Біблійні образи. З'явилася Беатриче, зауваживши, що "він піддався суєті земній". Вона доручила йому передати побачене людям, бо шлях їх віддаляється від Божого.

Рай

Пісні перша — дев'ята

Данте вступив до Раю й потрапив спочатку на Місяцеве небо, де були духи, що зламали обітницю (чорниці, яких насильно видали заміж).

Далі йде Меркурієве небо — духи, які пройшли Чистилище. Описується життя імператора Юстиніана.

Третє небо — Венерине — духи велелюбних.

Пісні десята — двадцята

Сонцеве небо призначено духам учених (Фома Аквінський, Альберт Великий).

<...> Все, що вмира чи мертвим не стає, — Лиш відблиск мислі, що на світ появу Господь в своїй любові їй дає. <...>

Марсове небо світило хрестом із духів військових.

Шосте небо — Юпітерове — небесний орел промовляє про необхідність віри для спасіння.

Пісня двадцять перша — тридцять третя

Сьоме небо — Сатурнове — духи споглядальників вирішують проблему призначення долі наперед, занепаду монастирів.

Восьме небо — Зоряне — подарувало Данте картину тріумфу Христа. Апостолам Петру та Якову поет давав відповіді на запитанні про віру та надію, апостолу Іоанну — про любов. Вся любов попи спрямована до Бога.

На дев'ятому, Кристалічному, небі спостерігав автор небесну красу й земну потворність, гармонію небесної ієрархії.

Беатриче продовжує розмову про занепад церкви, брехливих проповідників.

Десяте, палаюче небо — світло Божої благодаті у вигляді троянди із пелюстками блаженних душ.

Беатриче повертається "на третю лаву у найвищій крузі".

Данте в екстазі возносить молитви.

Завершується поема уславленням всеперемагаючої небесної любові.

Коментар

Жанр "Божественної поеми" Данте — видіння, поширені в літературі середньовічної доби.

Ідея твору — допомогти людям досягнути стану щастя, піднести їх до небесної сфери, змусити замислитися над сенсом життя, душевними пориваннями.

Герой поеми — сам поет у його мізерності та величі, у пориваннях до щастя, у філософських роздумах про власне призначення.

Твір написано в 1307-1321 рр., час Перевідродження, тому й позначились на ньому перехідні моменти зміни культурної доби.

<...> Були ж у мене крила надто кволі; Але яскравість сяйва тут прийшла,

І міць зростала розуму і волі. <...>